

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus III. vtrum Christus sit caput omnium hominum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

secundum corpus suum habere rationem capitis, quia per corpus suum nos redemit, & sanguine suo nos lauit, & in statu gloriae per corpus suum beatificabit corpora nostra, & per modum efficientis, & per modum obiecti, non est tamen necesse, ut semper, per actionem corporis influat in corpora, & per actionem animae in animas, nam etiam per actionem corporis potest influere in animam, & per actum animae in corpus, quod quidem de influxu morali manifestum est, nam per passionem corporis satisfacit & liberauit animas a poena, & per actus animae meruit ipsis corporibus gloriam. De influxu vero physico dicitur infra q. 13. & haec videntur sufficere ad huius articuli expositionem.

ARTICVLVS III.

Verum Christus sit caput omnium hominum.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod Christus non sit caput omnium hominum, caput enim non habet relationem, nisi ad membra sui corporis. Infideles autem nullo modo sunt membra Ecclesiae, quae est corpus Christi, ut dicitur Ephes. 1. Ergo Christus non est caput omnium hominum.

2. Præterea, Apostolus dicit ad Ephes. 5. Quod Christus tradidit semetipsum pro Ecclesia, ut ipse exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi. Sed multi sunt etiam fideles in quibus inueniuntur maculae aut rugae peccati. Ergo nec etiam omnium fidelium Christus est caput.

3. Præterea, Sacramenta veteris legis comparantur ad Christum, sicut umbra ad corpus: ut dicitur Colo. 2. Sed Patres veteris Testamenti sacramentis illis suo tempore seruiebant: secundum illud Hebræor. 8. Qui exemplari & umbra deseruiunt celestium. Non ergo pertinebant ad corpus Christi, & ita Christus non est caput omnium hominum.

Sed contra est quod dicitur 1. Timoth. 4. Est Saluator omnium hominum, & maxime fidelium. Et 1. Ioannis 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris tantum: sed etiam pro totius mundi. Saluare autem homines, & propitiationem esse pro peccatis eorum, competit Christo secundum quod est caput. Ergo Christus est caput omnium hominum.

a Respondet dicendum, quod haec est differentia inter corpus hominis naturale, & corpus Ecclesiae mysticum, quod membra corporis naturalis sunt omnia simul, membra autem corporis mystici non sunt omnia simul, neque quantum ad esse naturae, quia corpus Ecclesiae constituitur ex hominibus, qui fuerunt a principio mundi usque ad finem ipsius. Neque etiam quantum ad esse gratiae: quia eorum etiam, qui sunt in vno tempore, quidam gratia carent, postmodum habituri, alij eam iam habentibus. Sic igitur membra corporis mystici accipiuntur, non solum secundum quod sunt in actu, sed etiam secundum quod sunt in potentia. Quaedam tamen sunt in potentia, quae nunquam reducuntur ad actum. Quaedam vero sunt, quae, quandoque reducuntur ad actum. Et hoc secundum triplicem gradum, quorum primus est per fidem, secundus per charitatem via, tertius per fruitionem patrie. Sic ergo dicendum est, quod accipiendo generaliter secundum totum tempus mundi, Christus est caput omnium hominum: sed secundum diuersos gradus. Primum enim & principaliter est caput eorum qui actu vniuntur sibi per gloriam: secundo, eorum qui actu vniuntur sibi per charitatem: tertio eorum qui actu vniuntur sibi per fidem: quarto vero eorum, qui sibi vniuntur solum in potentia nondum reducta ad actum, quae tamen est ad actum reducenda secundum diuinae praedestinationem: quinto vero eorum qui in poten-

Fr. Suarez, Tom. II.

Actus sunt sibi vniiti, quae nunquam reducuntur ad actum: sicut homines in hoc mundo viuentes, qui non sunt praedestinati, qui tamen ex hoc seculo recedentes totaliter desinunt esse membra Christi, quia iam nec sunt in potentia, ut Christo vniantur.

Ad primum ergo dicendum, quod illi qui sunt infideles, etsi actu non sint de Ecclesia, sunt tamen de Ecclesia in potentia. Quae quidem potentia in duobus fundatur. Primum quidem & principaliter in virtute Christi, quae est sufficiens ad salutem totius humani generis: secundario in arbitrij libertate.

Ad secundum dicendum, quod esse Ecclesiam gloriosam non habentem maculam neque rugam, est vltimus finis, ad quem perducimur per Passionem. Vnde hoc erit in statu patriae, non autem in statu viae: in quo si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, ut dicitur prima Ioannis primo. Sunt tamen quaedam scilicet mortalia, quibus carent illi, qui sunt membra Christi per actualem vniionem charitatis. Qui vero his subducitur peccatis, non sunt membra Christi actualiter, sed potentialiter, nisi forte, imperfecte, per fidem informem: quae vnit Christo secundum quid, & non simpliciter, ut scilicet per Christum homo consequatur, vitam gratiae. Fides enim sine operibus mortua est, ut dicitur Iacob. 2. Percipiunt tamen tales a Christo quendam actum vitae, qui est credere: sicut si membrum mortificatum moueatur aliquantulum ab homine.

Ad tertium dicendum, quod Sancti Patres non insisterant sacramentis legalibus tanquam quibusdam rebus, sed sicut imaginibus & ymbris futurorum. Idem autem est motus in imaginem, in quantum est imago, & in rem, ut patet per Philosophum in libro de Memo. & remi. * Et ideo antiqui Patres seruando legalia sacramenta, ferebantur in Christum per fidem & dilectionem eandem, quae & nos ipsum ferimus. Et ita Patres antiqui pertinebant ad idem corpus Ecclesiae, ad quod nos pertinemus.

COMMENTARIVS.

Distinguit Diuus Thomas omnes homines, qui a principio mundi usque ad finem futuri sunt, in tres ordines, beatorum, viatorum, & damnatorum.

Et respondet, Christum esse caput beatorum, & viatorum omnium in quocunque statu sint, non tamen damnatorum. Caietan. beatorum nomine comprehendit patet antiquos Patres, qui in sinu Abrahamae existerant. Sed melius eos intelligimus sub nomine viatorum, quia per fidem adhuc ambulabant, & temporalem poenam damni, seu carentiam visionis Dei, saltem propter culpam totius naturae sustinebant: & in eodem ordine comprehenduntur sine villo dubio animae purgatorii, & omnes, qui in hac vita mortali viuunt, siue sint praedestinati siue reprobi, siue iusti, siue iniusti, fideles vel infideles, omnes enim, dum hic viuunt, possunt saluari, & Christi influxum suscipere. Dices, qui fide carent non sunt membra, sunt enim bis mortui, ut Iudas dicit in sua Canonica, quia neque spiritualem vitam, neque aliquem illius morum participant. Dicitur fortasse, haec esse membra in potentia, sicut ea, quae fidem habent, & non charitatem, sunt membra mortua actu, viua autem in potentia. Sed contra. Ergo Christus erit caput illorum in potentia, non in actu. Respondetur negando consequentiam, duo enim in capite considerari possunt, aliud est ipsum esse capitis; aliud est actualis vniio membrorum ad ipsum, Christus igitur actu habet quiddam ad esse seu constitutionem capitis pertinet, & de se potens est ad influendum in omnia membra, & sine vlla sui mutatione omnibus vniri potest, si ipsa illi coniungi velint, interdum etiam habet aliquam influen-

Christus est caput beatorum & viatorum omnium.

Obiectio. Iudas.

Responsio.

Obiectio. Responsio.

LI 2 tiam

tiam in eos, qui tantum sunt membra in potētia, in mittendo aliquas illustrationes, seu inspirationes, ut eos paulatim ad suam fidem & amorem trahat, est enim hoc caput ita efficax ut possit agere in membra separatim, seu in potentia tantum, ut illud sibi tandem coniungat.

Christus non est caput damnatorum.

Obiectio.

Respons.

In tertio ordine constituuntur damnati, & in eo comprehenduntur, tam illi, qui propter actuale, quam qui propter solum originale peccatū à regno celorum exclusi sunt, & horum omnium negatur Christum esse caput, quia nullum gratiae influxum illis tribuit, neque illi sunt in statu, quo possint illum participare, quia pro illis ut in eo statu existētibus, Christus, nec sua merita, nec satisfactionem obtulit. Dices, Damnati in inferno puniuntur citra condignum, sed hoc beneficium confertur illis propter Christi merita, ergo iam sentiunt aliquem influxum à Christo: Pueri etiam, qui in solo originali moriuntur, recipiunt aliquando (ut credibile est) aliquam Dei cognitionem & amorem, & aliquem modum felicitatis, sed hoc totum non immerito in Christum reuocari potest. Respondetur, hos omnes nullum beneficium sentire aut recipere ex meritis Christi perfectum: quia meritum Christi non communicatur alicui nisi per fidem, vel saltem remotionē propter dispositionem aliquam ad fidem obtinendam ordinatam, quae omnia tandem ad charitatem & gloriam consequendam referuntur: isti autem omnes sunt iam incapaces fidei, & aliorum supernaturalium bonorum, quae in illa fundantur, vel per eam obtinentur: illa ergo, si quae est, remissior poena in damnatis, non est ex meritis Christi, sed ex quadam generali providentia, & benignitate Dei: & simili modo, si bonum aliquod conferendum est ijs, qui in solo originali decedunt, illud solum erit naturalis ordinis, & ad generalem providentiam pertinebit.

Reliqua, quae hoc loco à D. Thoma insinuantur de membris Christi & Ecclesiae, quae sint & per quid constituantur, non sunt hic disputanda, cum ad materiam de Ecclesia pertineant, de qua in 2. q. 1. differendum est.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus sit caput Angelorum.

30.
3. de 13. q. 2.
art. 9. 1. &
dist. 14. art.
3. q. 1. & 6. 0.
c. Et 101. q.
2. p. art. 4.
c. 5. & p. u.
3. c. 123. Et
1. Cor. 11.
col. 1. &
Ephe. 1. in
fin.

Tract. 23.
anti. medi.
um. 19.
tract. à
medio 10. 9.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Christus, secundum quod homo, non sit caput Angelorum. Caput enim & membra sunt unius naturae: sed Christus, secundum quod est homo, non est conformis in natura cum Angelis, sed solum cum hominibus: quia ut dicitur Hebraeo. 2. Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abraham. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput Angelorum.

2. Præterea, illorum Christus est caput, qui pertinent ad Ecclesiam, quae est corpus eius, ut dicitur 1. pbes. 1. Sed Angeli non pertinent ad Ecclesiam: nam Ecclesia est congregatio fidelium: fides autem non est in Angelis: non enim ambulant per fidem, sed per speciem: alioquin peregrinarentur à Domino: secundum quod Apostolus argumentatur 2. ad Corinthios 5. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput Angelorum.

3. Præterea, Augustinus dicit super Ioannem. * quod sicut Verbum, quod erat in principio apud Patrem, uiuificat animas: ita Verbum caro factum uiuificat corpora, quibus Angeli carent. Sed Verbum caro factum, est Christus secundum quod homo. Ergo Christus secundum quod homo, non influit vitam Angelis. Et ita secundum quod homo, non est caput Angelorum.

Sed contra est, quod Apostolus dicit Colossens. secundo.

A Qui est caput omnis principatus & potestatis. Et eadem ratio est de Angelis aliorum ordinum. Est ergo Christus caput Angelorum.

a Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, * ubi est unum corpus, necesse est ponere unum caput. Unum autem corpus similitudinarie dicitur una multitudo ordinata in unum secundum distinctos actus sine officia. Manifestum est autem, quod ad unum finem, qui est gloria diuina fructus, ordinantur & homines & Angeli. Unde corpus Ecclesiae mysticum, non solum consistit ex hominibus, sed etiam ex Angelis. Totius autem huius multitudinis Christus est caput: quia propinquius se habet ad Deum, & perfectius participat dona ipsius, non solum quam homines, sed etiam quam Angeli: & de eius influentia non solum homines recipiunt, sed etiam Angeli. Dicit enim Ephes. 1. quod constituit eum scilicet CHRISTVM Deus pater ad dextram suam in caelestibus supra omnem potestatem, & principatum, & virtutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro, & omnia subiecit sub pedibus eius. Et ideo CHRISTVS non solum est caput hominum, sed etiam Angelorum: unde & Matthaei quarto legitur, quod accesserunt Angeli & ministrabant ei.

c Ad primum ergo dicendum, quod influentia Christi super homines, principaliter quidem est quantum ad animas, secundum quas homines conueniunt cum Angelis in natura generatice non in natura speciei. Et ratione huius conformitatis Christus potest dici caput Angelorum, licet deficiat conformitas quantum ad corpus.

d Ad secundum dicendum, quod Ecclesia secundum statum viae est congregatio fidelium: sed secundum statum patriae est congregatio comprehendentium. Christus autem non solum fuit viator, sed etiam comprehensor. Et ideo non solum fidelium, sed etiam comprehendentium est caput: ut pote plenissime habens gratiam & gloriam.

d Ad tertium dicendum, quod Augustinus. * ibi loquitur de secunda quadam similitudine causa ad effectum: prout loquitur scilicet res corporalis agit in corpus: & res spiritualis in res spirituales. Tamen humanitas Christi ex virtute spirituali naturae, scilicet diuinae, potest aliquid causare non solum in spiritibus hominum, sed etiam in spiritibus Angelorum, propter maximam coniunctionem eius ad Deum, scilicet secundum unionem personalem.

COMMENTARIVS.

A Firmat Diuus Thomas & totaliter perspicua est. Solum aduerto, si doctrina huius articuli cum doctrina articuli primi conferatur, satis ex mente D. Thomae constare Christum habere influentiam gratiae in Angelos, nihil enim aliud hic facit, quam respectu Angelorum applicare Christo tres condiciones capitis, quas art. 1. posuerat: Cum ergo hic concludit de influentia Christi non tantum homines, sed etiam Angelos recipere, nisi valde ambigue & æquiuocè loquatur, de influentia gratiae eum loqui necesse est. Ne verò quis existimet, eum locutum esse de influentia pertinente ad ordinem gratiae, non tamen de primaria influentia ipsius gratiae, sed de secundaria alicuius accidentaliter perfectioris, hoc excludit Diuus Thomas solutione ad primum, ubi ut ostendat Christum secundum humanam naturam esse caput Angelorum, etiam si natura humana corporea sit, inquit, primariam influentiam huius capitis super homines, esse quantum ad animas, in quibus sunt aliquo modo similes Angelis, & ideo posse Christum eandem influentiam in illos habere, atque adeo esse illorum caput: certum autem est, illam influentiam principalem, quam habet Christus super homines quantum ad animas, esse ipsius gratiae.